

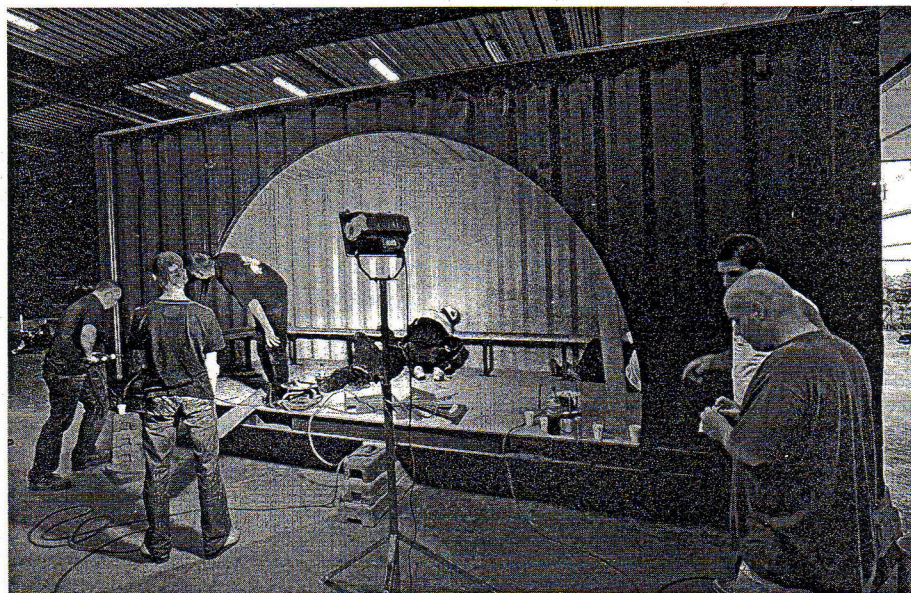
In iedere jongere schuilt een hangjongere

Steden als Arnhem schakelen met succes jongeren in om hun eigen hangplek te ontwerpen. In Nijmegen gaat dat helemaal mis.

Het geldt als één van de grote problemen van deze tijd: klierende en herrieschopende jongeren die tot in de late uurtjes op straat hangen en de buurt onveilig maken. Vandalisme kost de staat miljoenen euro's en als we de irritatie die deze jongeren veroorzaken in geld zouden kunnen uitdrukken, was menig stad allang failliet. Tal van initiatieven worden genomen om de overlast te beperken, variërend van het instellen van 'buurtvaders' tot het ophangen van hinderlijk zoemende 'mosquito's', die een zo hoog geluid maken dat alleen jongeren (en dieren) er last van hebben. Niets lijkt echt te helpen.

De ergernissen over excessen lopen zo hoog op dat men vaak uit het oog verliest dat het op zich niet meer dan normaal is dat jongeren hun tijd 's avonds op straat met leeftijdsgenoten willen doorbrengen. Er is geen jongere die dat niet wil; welbeschouwd schuilt in iedere jongere een hangjongere. Probleem is dat een gezellig samenkomen op straat, in veel steden, nauwelijks nog mogelijk is. Sinds de opkomst van de auto's is de straat immers al lang niet meer het domein van mensen. Bomen, bankjes en trapveldjes hebben massaal plaats moeten maken voor parkeerplaatsen, waardoor er van natuurlijke ontmoetingsruimten nauwelijks sprake is. De door de Raad voor Landelijk Gebied opgestelde - en door alle grote steden onderschreven - norm van gemiddeld 75m² groen per woning wordt bij lange na niet gehaald en ondanks goede voornemens ziet het er niet naar uit dat daar op korte termijn verandering in komt.

Waar jongeren in veel landen rond de Middellandse Zee 's avonds voor de prijs van één kop

In het Betuwse Gendt mochten jongeren op kosten van de gemeente (7.500 euro) hun hangplek opbouwen. foto Bert Beelen

OPINIE

door Thomas van Slobbe
en Jaap Rohof

thee gezellig op terrasjes kunnen zitten kletsen, wordt in Nederland al na een kwartiertje van je verwacht dat je óf een nieuwe consumptie bestelt óf plaats maakt voor andere, betalende, gasten. Veel jongeren voelen zich ontheemd in hun eigen wijk en het is niet meer dan logisch dat dit tot spanningen leidt.

Hoe anders was dat twintig, dertig jaar geleden, toen de beleidsmakers van nu nog simpel op straat konden vertoeven!

Door alle excessen en consternatie zou je bijna vergeten dat ook jongeren recht hebben op ontplooiing, leefruimte en ontmoetingsplekken. Tuig is tuig en wandelgedrag moet keihard worden aan-

gepakt, maar in de meeste gevallen hoeft het zover zeker niet te komen.

In het kader van het project 'Hangjongeren 'Naturally Cool' zetten jongeren in diverse grote en middelgrote steden zich sinds kort zelf in voor de realisatie van hangplekken naar eigen ontwerp. Op basis van vooraf door gemeenten aangegeven randvoorwaarden werken ze zelf hele ontwerpen uit en geven daarbij blijk van een stuk meer maatschappelijke betrokkenheid dan vooraf door menigeen verwacht was. Aanvankelijk redelijk ongeïnteresseerde jongeren worden op scherp gezet doordat gemeenten beloven goede ontwerpen ook echt uit te voeren. Op eens gaat het ergens om - de wereld is plots hún wereld weer - en goed doordachte ontwerpen worden met verve aan gemeentebestuurders voorgelegd. Via bestaande netwerken als Hyves zoeken de jongeren op eigen initiatief contact met 'ervaringsdeskundige' leeftijdsgenoten in andere steden en wat aanvankelijk een groot pro-

bleem leek, blijkt plots een kleurrijke bron van inspiratie.

De betrokken jongeren zijn het vaak over heel veel dingen eens. Het moet een plek zijn waar je rustig kan zitten. Liefst met een mooie, grote boom die wat geborgenheid en beschutting geeft en daarbij een plek om wat te sporten. Niet helemaal weggedrukt uit het zicht van de straat, maar wel met een beetje privacy. Sommigen geven daarbij aan dat ze, als een laatste toevoeging van stadsnatuur aan hun ontmoetingsplek, graag een 'geurplek' willen, met kruiden en bloemen. Indrukwekkend zijn de tal van prachtige, door jongeren zelf gemaakte, ontwerpen voor deels overdekte hangstoelen of bankjes waar je kunt schuilen als het regent, maar van waaruit je óók 's nachts de sterren kan bewonderen. In overleg met buurtbewoners zoeken de jongeren vaak zelf naar mogelijkheden om overlast en daaruit voortkomende irritaties te beperken.

Het is vrij simpel allemaal - haast vanzelfsprekend - en ontleent mis-

schien daaraan wel zijn waarde. Als de samenleving wil dat jongeren zich als deel van het geheel gedragen, dan zal diezelfde samenleving de jongeren ook ruimte moeten geven om daar, binnen realistische randvoorwaarden, een eigen invulling aan te geven.

De praktijk lijkt weerbarstig. In diverse steden als Arnhem, Amsterdam en Bergen op Zoom worden de ontwerpen van de jongeren serieus besproken en worden daadwerkelijk ontmoetingsplekken op basis van deze ontwerpen uitgevoerd. Bij het definitieve ontwerp van het Mercatorplein in Amsterdam zijn ideeën van jongeren van het Marcanticollege meegenomen en in Arnhem gaat nog dit najaar de eerste spa de grond in voor een volledig door de jongeren zelf ontworpen 'groene hangplek'.

In een stad als Nijmegen loopt het juist helemaal fout. Ondanks herhaalde toezeggingen van de verantwoordelijk wethouder voor Wijken en Openbare Ruimte, én ondanks juichende reacties van tal van gemeenteraadsleden die de presentaties van de ontwerpen door de jongere zelf aanwezig waren, laat men de jongeren, als puntje bij paaltje komt, keihard in de kou staan. Plannen verdwijnen in de la, plekken worden opeens toch niet gerealiseerd en brieven blijven onbeantwoord.

Alle positieve betrokkenheid die zo onder de jongeren is gegeneerd, slaat dan om in het tegendeel. Vooroordelen spelen op en de gemeente is weer een onbetrouwbaar soort gezichtsloos monster, waar je toch niets meer mee beginnen kan.

„De gemeente is stom”, schrijven VMBO-leerlingen van het Kandinsky-college die zich in hun hemd gezet voelen. „De gemeente kan opodonderen.”

Misschien moet de politiek er toch aan wennen dat je niet alleen over jongeren maar ook gewoon met jongeren praten kan. Als je ze tenminste serieus neemt.

Thomas van Slobbe en Jaap Rohof zijn respectievelijk directeur en projectmedewerker van natuurdenktank Stichting wAarde.